ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣೀಕರಣ: ಒಂದು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಸುಧಾಕರ್ ಆರ್.ಎನ್.

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.15124173

ABSTRACT:

ಪುರಾಣೀಕರಣ (Mythification) ಎಂದರೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳು, ಪಾತ್ರಗಳು ಅಥವಾ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪುರಾಣಗಳಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣೀಕರಣವು ಒಂದು ಪ್ರಬಲ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ತಂತ್ರವಾಗಿದೆ, ಇದರ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಪುನರ್ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ, ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಾಜಕೀಯ, ತಾತ್ತ್ವಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಲೇಖನವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣೀಕರಣದ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ.

KEYWORDS:

ಪುರಾಣೀಕರಣ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಮಿಥೋಲೋಜೈಸೇಶನ್, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿಹ್ನೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ.

ಪರಿಚಯ:

ಪುರಾಣೀಕರಣವು (Mythification) ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಪೌರಾಣಿಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೀಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, "ನಗರದ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಕಥೆಯು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಪುರಾಣೀಕೃತವಾಗಿದೆ" ಅಥವಾ "ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಂತರದ ಪೀಳಿಗೆಗಳು ಪುರಾಣೀಕರಿಸಿವೆ. " ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪದವಾದ Mythicize (ಪುರಾಣೀಕರಿಸು) ಸಹ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪುರಾಣಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಪುರಾಣೀಕರಣದ ಅರ್ಥ:

ಮಿಥೋಲೋಜೈಸೇಶನ್ (ಮಿಥ್‌ಗೊಳಿಸುವಿಕೆ) ಎಂಬುದು ಇತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಥವಾ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಮಿಥ್‌ಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು , ಅವುಗಳಿಗೆ ಚಿಹ್ನಾತ್ಮಕ, ಪವಿತ್ರ ಅಥವಾ ಅತಿರಂಜಿತ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪುರಾಣೀಕರಣ (mythification/ Mythologization) ಕುರಿತು

ಚರ್ಚೆಗಳು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಇದನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಚಿಂತಕರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಗಮನಿಸೋಣ. ರೋಲ್ಯಾಂಡ್ ಬಾರ್ಥೆಸ್ – Mythologies (1957) ನಲ್ಲಿ, ಪೌರಾಣಿಕೀಕರಣವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿಹ್ನೆಗಳು "ನೈಸರ್ಗಿಕ" ಅರ್ಥಗಳಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಸಂಕೇತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂದು ಬಾರ್ಥೆಸ್ ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಬಲ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಬಳಸುವ ರಾಜಕೀಯರಹಿತ ಭಾಷಣವೆಂದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಮಿರ್ಸಿಯಾ ಎಲಿಯಾಡ್ – ದಿ ಸೇಕ್ರೆಡ್ ಅಂಡ್ ದಿ ಪ್ರೊಫೇನ್ (1957) ನಲ್ಲಿ, ಎಲಿಯಾಡ್ ಪೌರಾಣಿಕೀಕರಣವನ್ನು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವ ಒಂದು ಮಾರ್ಗವೆಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಮೂಲಮಾದರಿ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಕೇತಗಳ ಮೂಲಕ ಮರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ವ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಲ್ ಯುಂಗ್ – ಯುಂಗ್ ಅವರ ಸಂಕಲ ಸಮಾನಚೇತನ (collective unconscious) ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಪ್ರಕಾರ, ಪೌರಾಣಿಕರಣ (mythologization) ಎನ್ನುವುದು ಮಾನವ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯ ಆರ್ಕಿಟೈಪ್‌ಗಳನ್ನು (universal archetype) ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಥನಗಳು ಹಾಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಜೋಸಫ್ ಕ್ಯಾಂಪ್ಬೆಲ್ – The Hero with a Thousand Faces (1949) ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ, ಕ್ಯಾಂಪ್ಬೆಲ್ ಪೌರಾಣೀಕರಣ (mytholo–gization) ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಕ "ಮೋನೋಮಿಥ್"(monomyth) ರಚನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಘಟನೆಗಳು ಹೀರೋಯಿಕ್ (ವೀರ) ಅಥವಾ ಪೌರಾಣಿಕ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಮಿಥೋಲೊಜೈಸೇಶನ್ ಎಂಬುದು ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಪೌರಾಣಿಕ ಅಥವಾ ಐತಿಹಾಸಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪುನರ್–ಸಂಘಟಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪುನರುತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ರೋಲಾಂ ಬಾರ್ಥ್ ಮತ್ತು ಕ್ಲೋಡ್ ಲೆವಿ–ಸ್ಟ್ರಾಸ್ ಅವರಂತೆ ಕೆಲವು ಚಿಂತಕರು ಇದನ್ನು ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿರ್ಮಿತಿಯೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ, ಅಂದರೆ ಅದು ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಿ, ಕೃತಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು "ಸಹಜ" ಮತ್ತು "ಸತ್ಯ"ವೆಂದು ತೋರುವ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

ಪುರಾಣೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ:

ಮಿಥೊಲೊಜೈಸೇಷನ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಪುರಾಣೀಕರಣವೆಂದೂ

ಕರೆಯಬಹುದು. ಇದು ದೈವಿಕ ಕತೆಗಳು, ಪುರಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಥವಾ ಘಟನೆಗಳ ಸುತ್ತ ಘಟ್ಟಿಸಲಾದ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಪೌರಾಣಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಸ್ಥಳಗಳು ಅಥವಾ ಘಟನೆಗಳು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ, ಪುರಾಣ, ತಾತ್ವಿಕ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದಂತಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಜನರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲ್ಪನೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಸ್ಥಿತ್ವವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಮಿಥೊಲೊಜೈಸೇಷನ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಅದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಕಾರದ ಘಟನಾವಳಿಗಳನ್ನು ಪೌರಾಣಿಕ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ರೂಪಾಂತರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಮುದಾಯದ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಭಾವನೆಗಳು ಮತ್ತು ಆದರ್ಶಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಭಾರತೀಯ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜರು, ಸೈನ್ಯ ನಾಯಕರು ಅಥವಾ ತತ್ತ್ವಜ್ಞರು ದೇವತೆಗಳ ಅವತಾರಗಳಾಗಿ ಮಿಥೊಲೊಜೈಸ್ಡ್ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಜೊತೆಗೆ ಪೌರಾಣಿಕ ಅಂಶಗಳು ಮಿಶ್ರಣಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಭಾರತದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ತತ್ವವಾಗಿದೆ.

ಮಿಥೊಲೊಜೈಸೇಷನ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನೈಜ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಮರೆಮಾಚುವ ಅಥವಾ ರೂಪಾಂತರಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದು ಜನಪದ ಕತೆಗಳು ಮತ್ತು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅನೇಕ ನಗುವಿನ ಕಥೆಗಳು, ಉಪಮೆಗಳು, ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸಪೂರ್ಣ ಕಥನಗಳು ರಚನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇವು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವಂತಹ ಕಥೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಹಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿಯೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಪಶ್ಚಿಮದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೀರೋಗಳು ಅಥವಾ ಐಕಾನಿಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳಂತೆ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಿಥೊಲೊಜೈಸೇಷನ್ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಹೀರೋಮೇಕಿಂಗ್

ಅಥವಾ ಪಾಪ್-ಕಲ್ಚರ್ ಮಿಥೋಲೊಜಿಯಂತೆ ಕೂಡ ವೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ಇಂತಹ ನಿರ್ವಹಣೆ ಭಾರತೀಯ, ಗ್ರೀಕ್, ನಾರ್ಡಿಕ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಮಿಥೊಲೊಜೈಸೇಷನ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪುರಾತನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಎರಡೂ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣೀಕರಣದ ಸ್ವರೂಪ: ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣೀಕರಣವು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ದೃಢವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ಪುರಾಣೀಕರಣವು ಇತಿಹಾಸ, ಸಮುದಾಯದ ನೆನಪುಗಳು ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಸಮಾಜದ ನೆಲೆಬಾಳುವ ಸಂಕಲನೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಹಲವಾರು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು, ಮತ್ತು ಇದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಜನಪದ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಭಕ್ತಿಕಾಲದ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಾಣೀಕರಣವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಬಸವಣ್ಣ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಅಕ್ಕನಾಗಮ್ಮ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಮುಂತಾದ ಶಿವಶರಣರ ಕುರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ ಗಾಥೆಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಿದೆ. ಭಕ್ತಿಕಾಲದ ಸಂತರು ಮತ್ತು ಅವರ ಜೀವನ ಕಥೆಗಳು ಪುರಾಣೀಕೃತಗೊಂಡು ದೇವತೆಗಳ ಅನುಗ್ರಹದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಹರಿದಾಸರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ. ಪುರುಂದರದಾಸ, ಕನಕದಾಸರು ಮುಂತಾದ ಹರಿದಾಸರು ಪುರಾಣೋಕ್ತ ಕಥೆಗಳನ್ನೇ ಆಧಾರಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಇದರಿಂದ ಪುರಾಣೀಯ ಅಂಶಗಳು ಕನ್ನಡದ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ.

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣೀಕರಣವು ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳು, ಗಾದೆಗಳ ಮೂಲಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪೌರಾಣಿಕ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಜೋಗಿ, ಜಾನಪದ ಗೀತೆಗಳು, ಯಕ್ಷಗಾನ, ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಕಥೆಗಳು ಪುರಾಣೀಕೃತ ನೋಟವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಯಕ್ಷಗಾನದ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬಹುತೇಕ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಭಾಗವತ ಮುಂತಾದ ಪುರಾಣಗಳಿಂದ ಬಂದಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಘಾತಕಾರಿ ಘಟನೆಗಳು, ನೈತಿಕ ಉಪದೇಶಗಳು, ದೈವಿಕ ತತ್ವಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣೀಕರಣದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ:

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣೀಕರಣದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ತುಂಬಾ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತೀಯ ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸದ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ

ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಪುರಾಣೀಕರಣವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು (literature) ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಜೋಡಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪೌರಾಣಿಕ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

'ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪುರಾಣೀಕರಣವು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. 9ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣಾಧಾರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವಿದೆ. ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಹಿಂದೂ ಪೌರಾಣಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣೀಯ ತಳಹದಿ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ. ಜೈನ ಪುರಾಣಗಳು, ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಗಳು, ಮತ್ತು ರಾಮಾಯಣ-ಮಹಾಭಾರತದ ಅನುವಾದಗಳು ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಬಹುದು. ಪಂಪನ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಾದ ಆದಿಪುರಾಣ ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ ಪುರಾಣೀಕರಣದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಆದಿಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಜೈನ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಋಷಭದೇವನ (ಆದಿ ತೀರ್ಥಂಕರ) ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪುರಾಣೋಕ್ತ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವಲ್ಲದೆ, ಪಂಪನು ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ (ಪಂಪ ಭಾರತ) ದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತದ ಪಾಂಡವರ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೊಸ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿ, ಅರ್ಜುನನನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜನಾದ ಚಾಲುಕ್ಯ ಅರಸನಾದ ಅರಿಕೇಸರಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದನು. 10ನೇ ಶತಮಾನದ ಜೈನ ಕವಿ ನಾಗಚಂದ್ರನು ರಾಮಚಂದ್ರಚರಿತಪುರಾಣ ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆಯನ್ನು ಜೈನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಪುನಃ ಬರೆಯಲಾಯಿತು. ರಾಮನು ಜೈನ ತೀರ್ಥಂಕರನಂತೆಯೇ ಚಿತ್ರಿತನಾದನು, ಹಾಗೂ ರಾಮಕಥೆಗೆ ಪುರಾಣೀಯ ರೂಪ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಚಾವುಂಡರಾಯಪುರಾಣದಲ್ಲಿ 24 ತೀರ್ಥಂಕರರ ಜೀವನವನ್ನು ಪುರಾಣೋಕ್ತ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ತೀರ್ಥಂಕರರು ಇತಿಹಾಸಾತ್ಮಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಪುರಾಣೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ದೈವೀಕರಣಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಅನೇಕ ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅವರ ಜನ್ಮ, ತಪಸ್ಸು, ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪೌರಾಣಿಕ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಅವಧಿ- 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಮುಂತಾದ ಶರಣರ ಕುರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣೀಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವಿದೆ. ಹರಿದಾಸರ ಕಾವ್ಯಗಳು ಪುರಾಣೋಕ್ತ ಕಥೆಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಪರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಮತ್ತು ಹಾರಿಕೆ ಬರೆಹಗಳ ಮೂಲಕ ಪುರಾಣಕಥೆಗಳು ಜನರ ನಡುವೆ ತಲುಪಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನಾಕಾರರು ಪುರಾಣೀಕರಿಸಿದರು. ಪೌರಾಣಿಕ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಮಾನವ-ದೇವತೆಯಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು

ಬಲಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಜನರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆದರ್ಶಮಯವಾಗಿಸಿದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನು ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ಶರಣ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಕಲಿಯುಗದ ಶಿವ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಕನ್ನಡದ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆಧುನಿಕ ಅವಧಿ–19ನೇ ಮತ್ತು 20ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ, ಮಾಸ್ತಿ, ಭೈರಪ್ಪ ಅವರಂತಹ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಪುರಾಣೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಬಳಸಿದರು. ಪುರಾಣೋಕ್ತ ಕಥನಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳ ತಳಹದಿಯಾಗಿದವು. ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ – "ಚಿಕವೀರರಾಜೇಂದ್ರ" ಇದು ಕೊಡಗಿನ ರಾಜನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಥನದ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಪುರಾಣೀಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಜನ ಶೌರ್ಯ, ತ್ಯಾಗ, ನಿರ್ಧಾರಗಳ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಪುರಾಣೋಕ್ತ ಶೈಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣೀಕರಣವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಕೃತಿಗಳವರೆಗೆ, ಪುರಾಣಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪುನರಾವಿಷ್ಕರಣಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. Barthes R., (1972), Mythologies (A. Lavers, Trans.), Hill and Wang.
2. Campbell J., (2008), The hero with a thousand faces New World Library.
3. Eliade M., (1959), The sacred and the profane: The nature of religion, Harcourt Brace Jovanovich.
4. Jung C.G., (1968), The archetypes and the collective unconscious, Princeton University Press.
5. ಭೈರಪ್ಪ ಎಸ್.ಎಲ್., (2013), ಪರ್ವ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.
6. ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ್ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, (2014), ಚಿಕವೀರ ರಾಜೇಂದ್ರ. ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ್ ಅಯ್ಯಂಗರ್ ಜೀವನ ಕರ್ಯಾಲಯ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು.
7. ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ ಎಚ್.ಎಸ್., (2014), ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ: ತಿಳಿಗನ್ನಡ ಅವತರಣಿಕೆ, ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
8. ವೆಂಕಟರಮಣ ಐತಾಳ ಬಿ.ಆರ್., (2009), ರಾಮಚಂದ್ರಚರಿತ ಪುರಾಣ ಪ್ರವೇಶ, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
9. ಭೂಸನೂರಮಠ ಸಂ.ಶಿ., (2007), ಶೂನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಯ ಪರಾಮರ್ಶೆ, ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
10. ಮರಿಯಪ್ಪ ಭಟ್ ಎಂ. (1960), ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಭಾರತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
11. ಶಾಮರಾಯ ತ.ಸು., (2010), ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.

Funding:

This study was not funded by any grant.

Conflict of interest:

The Authors have no conflict of interest to declare that they are relevant to the content of this article.

About the License:

© The Authors 2024. The text of this article is open access and licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.